

PWYLLGOR	Pwyllgor Craffu Gofal
DYDDIAD	01/02/2024
TEITL	Gwasanaethau ataliol y trydydd sector i Oedolion a Phlant
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Dilwyn Morgan / Y Cyng. Elin Walker Jones
PWRPAS	Dadansoddi buddsoddiad yr Adran Oedolion Iechyd a Llesiant a'r Adran Plant a Theuluoedd yng ngwasanaethau ataliol y trydydd sector yn y maes gofal.

1 Pwrpas yr adroddiad

Darparu gwybodaeth i aelodau ynglŷn â phwrpas a gwerth ein buddsoddiad yng ngwasanaethau ataliol y trydydd sector i oedolion a phlant.

2 Y penderfyniad a geisir

Nodi a derbyn yr wybodaeth.

3 Cefndir

Derbyniwyd cais gan aelodau ynglŷn â'n buddsoddiad yng ngwasanaethau ataliol y trydydd sector yn y maes gofal. Gofynnwyd hefyd sut rydym yn mesur perfformiad y gwasanaethau hyn.

4. Buddsoddiad

Ceir crynodeb o'r buddsoddiad yn y trydydd sector yn Atodiad 1. Mae'r wybodaeth yn canolbwyntio ar wasanaethau ataliol y trydydd sector yn y maes gofal, a gwelir fod cyfanswm y buddsoddiad dros £800,000.

Dylid nodi fod elfennau o wasanaeth craidd/statudol ynghlwm yn y gwasanaethau sy'n cael eu darparu gan y trydydd sector, ac mae rhain yn cael eu hamlygu yn yr atodiad.

5. Dadansoddiad

5.1 Mae peth o'r buddsoddiad yno er mwyn ariannu gwasanaetha ataliol penodol, tra bod symiau eraill yn mynd tuag at gostau cynnal mudiadau trydydd sector.

5.2 Mae'r buddsoddiad yn amrywio fesul maes gwasanaeth am resymau hanesyddol, gan gynnwys gwasanaethau ar draws y ddwy Adran yn blaenoriaethu eu cyllidebau mewn ffyrdd gwahanol ar hyd y blynyddoedd. Mae'r buddsoddiad wedi digwydd dros gyfnod o flynyddoedd (dros 20 mlynedd mewn rhai achosion), ac mae newid y ffordd o weithio a chomisiynu ar ôl cyfnod mor hir yn her.

5.3 Gwelir fod anghysonderau yn lefel y buddsoddiad rhwng gwahanol asiantaethau. Gall hynny fod oherwydd maint poblogaeth yr ardal y mae'r

asiantaeth yn darparu gwasanaeth ynddi, neu am resymau aneglur, megis dewisiadau buddsoddi y gwahanol wasanaethau yn hanesyddol.

- 5.4 Mae rhai asiantaethau yn darparu gwasanaeth ar gyfer ardal benodol, gydag eraill yn darparu ar draws Gwynedd. Unwaith eto, mae patrwm y ddarpariaeth wedi datblygu dros amser, ac mae angen gweithio ymhellach gyda'r darparwyr er mwyn cael sicrwydd fod unigolion ymhob rhan o'r sir yn derbyn cefnogaeth yn ôl y galw.
- 5.5 Gwelir fod llawer o'r mesurau perfformiad yn canolbwyntio ar faint o ymdrech sydd wedi ei wneud gan y mudiad yn hytrach na pha effaith mae'r gwaith yn ei gael ar amgylchiadau bywyd unigolion. Tra bo dangos ymdrech yn glodwiw, mae dangos tystiolaeth o effaith y gwasanaeth gan y mudiad trydydd sector ar unigolion Gwynedd yn mesur canlyniadau yn well.
- 5.6 Gwelir bod anghysondeb yn y math o wybodaeth y gofynnir amdano gan wahanol ddarparwyr ynghyd â manylder y wybodaeth, e.e. gofynnir i rai am nifer a natur cyfeiriadau, ynghyd â manylion gwariant, tra gofynnir i eraill am adroddiad cyffredinol ar weithgareddau. Yn ychwanegol, nid yw lefel y buddsoddiad bob tro yn cyfateb i lefel a manylder yr wybodaeth perfformiad y gofynnir amdano.
- 5.7 Mae rhai o'r asiantaethau yn darparu cefnogaeth anffurfiol i unigolion a'u gofalwyr, ac yn ymddangos ar yr olwg gyntaf fel pe baent yn darparu gwasanaethau tebyg i'w gilydd. Fodd bynnag, mae gwahanol asiantaethau yn arbenigo mewn meysydd gwaith penodol ac yn cynnig mynediad rhwydd i'w gwasanaethau i unigolion sy'n gyfarwydd â'u gwasanaethau ac yn ymddiried ynddynt.
- 5.8 Lle mae gwaith wedi digwydd ar y cyd gydag asiantaethau i adolygu'r mesurau perfformiad e.e. gyda Cynnal Gofalwyr, yna gwelir fod y mesurau yn canolbwyntio yn fwy ar y canlyniadau i unigolion.
- 5.9 Rydym yn ystyried argymhellion Aseiad Anghenion Oedolion Gwynedd wrth adolygu mesurau perfformiad y gwasanaethau unigol i oedolion.
- 5.10 Rydym hefyd angen cynnwys unigolion a'u teuluoedd wrth weithio gydag asiantaethau ar ddatblygu gwell mesurau perfformiad.
- 5.11 Wrth ystyried buddsoddiad 2023/24, gofynnwyd i'r asiantaethau i gyd sut oedden nhw am weithio gyda ni ochr yn ochr â'r hybiau cymunedol. Gofynnwyd hefyd iddyn nhw sut oedd eu gwasanaethau yn cyd-fynd gyda gwireddu argymhellion yr aseiad anghenion a lleihau ôl troed carbon eu gwasanaeth. Ar y cyfan roedd yr ymatebion yn gadarnhaol, fodd bynnag, rydym angen gweithio gydag ambell un o'r asiantaethau ymhellach ar y materion hyn.
- 5.12 Mae'r gwasanaethau ataliol hyn oll wedi bod yn weithredol am gyfnod o bum mlynedd a throsodd, rhai am dros ugain mlynedd, ac yn wahanol i'n gwasanaethau craidd, nid ydym yn cynnig y gwasanaethau allan i gystadleuaeth gyda darparwyr eraill posib a allai fod yn y farchnad.
- 5.13 Mewn paratoad ar gyfer sefyllfa ariannol heriol 2024/25, mae'r Adran wedi ymgysylltu gyda'r holl fudiadau trydydd sector. Mae'r holl fudiadau wedi derbyn cadarnhad na fydd cynnydd chwyddiant i'w dyraniad cyllid ar gyfer

2024/25 yn sgil y sefyllfa ariannol. Trafodwyd hefyd yr angen i weithio mewn ffordd wahanol i'r dyfodol, ac y byddem mewn cyswllt i ymgysylltu ymhellach dros yr wythnosau a'r misoedd nesaf.

6 Casgliad

- 6.1 Mae'r wybodaeth a gyflwynir yn rhoi disgrifiad o sefyllfa buddsoddiad yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant a'r Adran Plant a Theuluoedd yng ngwasanaethau ataliol y trydydd sector yn y maes gofal.
- 6.2 Mae angen i'r adrannau barhau i weithio i wella ansawdd mesurau perfformiad yr asiantaethau er mwyn gwneud yn siwr ein bod yn gwneud y mwyaf o'n buddsoddiad i wella canlyniadau i unigolion Gwynedd gyfan, ac yn cael gwerth am arian.
- 6.3 Bydd yr adrannau yn ymgysylltu gyda'r trydydd sector ymhellach dros y misoedd nesaf er mwyn penderfynu sut y byddem yn comisiynu gwasanaethau ataliol gan y trydydd sector i'r dyfodol. Mae'r sgysiau yma eisoes wedi cychwyn yn ystod y cyfarfodydd diweddar gyda'r mudiadau.
- 6.4 Bydd amserlen yn cael ei datblygu er mwyn dangos cynnydd ac adrodd nôl yn amserol, a nod y rhaglen waith fydd comisiynu gwasanaethau ataliol gofal gan y trydydd sector mewn ffordd wahanol, fwy effeithlon o'r flwyddyn ariannol 2025-26 ymlaen.

7 Argymhelliad

- 7.1 Nodi a derbyn yr wybodaeth.

